

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Naročnina znaša: celoletna 4 K, pololetna 2 K, četrtletna 1 K; posamezna številka 10 vin.

Uredništvo in upravnništvo: Kopitarjeva ulica številka 6

Izhaja vsak petek

Št. 42.

V Ljubljani, 17. septembra 1915.

Leto X.

Gospodar — denar.

Več stoletij sem nadvladuje v gospodarstvu življenju krščanska pravna postava in je vkovala v oblike, ki podrejajo dobrobit posameznika skupnemu dobrobitu, ki podrejajo materialno pod kulturno dušna načela. Več stoletij so bili podjetniki skromni in jih je preveval duh skupnosti; poštene cene, poštene obresti, dobro blago so bila častno zvezana z njih poklicem. Prekucije in krize dušnega življenja so zrahljale vse vezi in prepričanje in uvedle svobodo tudi v gospodarsko življenje novodobnega človeštva. Mislili so, za ljudi bo tudi gospodarsko najboljšo preskrbljeno, če vsak posameznik ne glede na druge najboljšo skrbi sam zase. Popolna prometna, trgovska, obrtna, preseljevalna in posestna svoboda, ki so jo učili učenjaki, fiziokratje, Smith in njegovi učenci, je obetala pomlad gospodarske človekove sreče. Svoboda ne oprosti samo vzorov, marveč tudi vse slabe nagone; v po izvirnem grehu obteženem človeštvu se konča svoboda vedno tragično, v obleki nesvobode. Tudi tu se je tako godilo. Svoboda je odprla veliko veselja do dela in veliko podjetnega duha, a osvobodila je še bolj brezvesten pohlep po denarju, neugasljivo željo po denarju, kar je kmalu značilo celo gospodarsko življenje. Svoboda je odprla sebičnost, ki je korakala in glede na sosedovo srečo naprej; otvorila je duhu barantanje, ki ni več vprašal po potrebah in na dovedb kvišku pridnega in poštenega, marveč le tistega, ki ni poznal vesti in ki je bil najbrezobzirnejši. V znamenju svobode raste takozvani moderni kapitalizem. Nenavadno dvigne proizvajajo obrat blaga, dovede do nepričakovane tehnice napredka. Ker pa odobravam vsa, tudi slaba sredstva, ker zbira bogastvo v rokah posameznika, ker ustvarja velika podjetja, ki uničijo malo in srednjo obrt, ker cepi tudi zemljišča, povzroči toliko sence in take kulturne izgube, da se smatra kot bolezen na zdravem narodovem telesu. Zdravi to bolezen tudi sedanja svetovna vojska.

Več stoletij je živelo narodno gospodarstvo v znamenju gotove skromnosti, zdaj je preveva nikdar siti po-

hlep po dobičku. Geslo dneva tvori dobiček na podjetju, dobiček na glavnicah, premijah in kapitalu. Med tem ko so prejšnji bogataši delovali na polju krščanske ljubezni, umetnosti in vede, se zdaj z dobički povečavajo podjetja, da se doseže še večji dobiček. Vse dela na to, da se izdela in proda veliko blaga. Politika in reklama morata skrbeti za nove trge. Ljudi navajajo na modo in na razkošje, na zabave, samo da se zvišavajo dobički podjetnikov. Sombart piše: Trgovec zdaj ne preskrbi ljudstvu, kar rabi, marveč mu vsiljuje blago, ki je ne rabi in ki je noče. Nastajajo zato tudi vedno večje banke, tvornice in veletrgovine modernih krogov, kakršnih svet še prej nikdar videl ni. Tako so nastala premoženja, ki štejejo na tisoče milijone, kakor Morgan, Rockefeller, Carnegie, Vanderbilt, Harriman, Rotschild, Bleichroder, Mendelsohn, Oppenheim, Hirsch, Cassel. Morganovo premoženje so cenili leta 1910. na 4 do 5 tisoč milijonov dolarjev. Premoženje Rotschildovo cenijo na 12 tisoč milijonov kron. Rothschildi niso samo lastniki bank, marveč tudi lastniki velikanskih predilnic v Schefeldu, velikanskih posestev na Jamajki, velikanskih gozdov v Braziliji, velikih tvornic za preproge, svilnate in damastne tkanine v Perziji, svinčenih rudnikov v Španiji, zlatokopov v južni Afriki, celih mest v Avstraliji. Pariški Rotschild je največji posestnik v Franciji; najlepši vinogradi kakor tudi nekaj tisoč hiš v Parizu je njegovih.

Skozi stoletja je prevevalo gospodarsko življenje znamenje bratstva, narodne skupnosti. Novodobna podjetnost pa ne pozna bratov in ne domovine. Glavnica se nalaga tam, kjer največ nese. Naj bi se lahko izboljšalo v Evropi še toliko zemlje in naj bi se gradile nepotrebne stvari, a grade se železnice v Aziji, tlakujejo ceste v južnoameriških mestih, ker se tam obrestuje denar tudi z desetimi in z višjimi odstotki.

Gospodarsko življenje več stoletij je prevevalo krščansko pravno načelo, a zdaj se ločijo gospodarska načela iz versko nravsvenega življenja. Ne pošten, marveč kolikor mogoče velik dobiček je geslo današnjih dni.

300 ljudi gospodarji v Evropi, 400

jih pa gospodarji celemu svetu. To je povzročilo tudi novodobno suženstvo, iz katerega reši Evropo, to upajmo in pričakujemo, sedanjo svetovno vojsko.

Avstrijska krščanska strokovna društva l. 1914.

V Avstriji je nastala že l. 1912. gospodarska kriza, ki je trajala z malim odmorom tudi l. 1914. Strokovna društva so bila po njej zelo prizadeta. Razvoj narodnega gospodarstva in gospodarskega življenja je najtesneje zvezan z gospodarsko združitvijo delavstva. Tudi strokovna društva so bila po krizi udarjena. Smisel za združevanje se delavstvu vedno bolj vcepuje, a širjenje strokovnega gibanja je le v marsikaterem oziru odvisno od trenutnih gospodarskih razmer. Vedno izboljšanje nakupnih možnosti, olajšanje prevoza blaga i. t. d. nudi priliko, da se blago lažje razpečava, kar zopet pomnoži proizvodnjo. S povišanim proizvodnjem se pa zopet poživljuje delavski trg, njegov boljši položaj vpliva tudi na strokovno organizacijo in na njeno privlačno silo. Umevno je zato, da uspe ob časih dobre kupčije agitacija in da napreduje delo strokovnih društev, v časih krize pa nazaduje.

Strokovna društva naj pa zdaj ne računajo le s tem, da vplivajo na nje posledice krize, računati so morale marveč tudi z izrednimi in z okolnostmi, kakršnih dozdej še niso doživele.

Nepregledne posledice svetovne vojske so nad vse vplivale na razvoj naših gospodarskih razmer. Vojska je vse izpremenila, na kar se je naslanjalo delo v mirnih časih. Temelj naši industriji je tvorila svetovna trgovina. Prekinjenje svetovne trgovine v osrednjih velevladstvih je zmotilo zgradbo industrije, ker so pričele primanjkovati potrebne surovine in ker se blago ni moglo razpečati. Zadeta ni bila samo glavnica, ki tiči v trgovini in v industriji, marveč še bolj delavstvo. Četudi je delavstvo bilo deloma med vojsko zaposleno, le ni bilo več toliko dela, kakor prej. Glavna pridobitev svetovni trgovini tvori v industrijsko naprednih državah življenjskim potrebščinam pri-

krojena možnost, da se dobi delo. Če je to otežkočeno, boleha ves gospodarski ustroj do najmanjšega živca.

Delavstvo, ki je izpoznavalo skozi leta dovolj brezposelnost z njejimi strašnimi posledicami, je trpelo po brezposelnosti osobito l. 1914 v najostrejši obliki. Poleg tega so se tudi nenadoma podražila vsa živila.

Nastale so zato l. 1914. take razmere, ki so bile za delavstvo zelo težavne. Vse te razmere so morala prenesti tudi krščanska strokovna društva tako glede na napredovanje članov kakor tudi z ozirom na denarno poslovanje.

Na organizacijo so najbolj pritiskale gospodarske razmere, osobito brezposelnost. Kako je bila brezposelnost razširjena, nam kažejo izkazi delavskega statističnega urada. Našteli so brezposelnih

julija 1914	98.128
avgust 1914	139.678
september 1914	191.632

Te številke pa ne izkazujejo vsih števil brezposelnosti. Obsegajo na eni strani le tiste brezposelne, ki so se javili v tistih posredovalnih uradih, upoštevani nadalje niso bili tisti delavci, ki so morali začasno prekiniti delo in ki so bili zato tudi brez posla. Veliko jih zato ni moglo izpolniti svojih obveznosti.

Izguba članov, ki jo morajo beležiti krščanska strokovna društva, ne všteta le dejanskega znižanja števila članov, marveč je vračunan pri marsikaterih organizacijah tudi znaten prirastek članov v prvi polovici l. 1914. Velik del izgube gre na rovaš brezposelnosti. Osobito hudo je prizadeta zveza tekstilnega delavstva. Na štetje članov še bolj učinkujejo pozivi k vojakom. Po poročilih je bilo 5931 članov pozvanih k vojakom. Ta številka se pa niti ne približa resnici vsled pomanjkljivosti poročil skupin centralam. Po vseh poročilih organizacij je začasna

izguba vsled pozivov k vojakom veliko večja, kakor po brezposelnosti povzročeni. Ne motimo se, če računamo izgubo z 8000 člani.

Krščanska strokovna društva v Avstriji, ki so pridružena osrednji strokovni komisiji, so štele koncem leta, o katerem poročamo, 22.693 članov, toraj za 14.544 ali za 39 odstotkov manj, kakor koncem 1913 in sicer:

	1914	1913	manj
delavci	14.809	27.115	12.306
delavke	7.884	10.122	2.238

Če vpoštevamo zgoraj omenjene pozive, ki predstavljajo le prehajalno izgubo, se izkazuje nasproti l. 1913. izguba 6375 delavcev (23,5 odstotkov) in 2238 (22 odstotkov) delavk, skupno 8613 ali 23 odstotkov članov. Če se presoja tu očitna izguba, se ne more prikrivati, da izgube niso povzročale zgolj gospodarske razmere. Pomanjkljivo organizacijsko delo marsikaterih skupin po izbruhu vojske, ki je deloma utemeljeno v okolnosti, da so marsikje odrinili pod orožje najboljši zaupniki, je tudi prispevalo k izgubi.

Državna statistika vseh krščanskih strokovnih in poklicnih organizacij se je zdaj opustila. Merodajna za to je okolnost, ker se posvečajo nekatere narodne organizacije bolj podpornemu kakor strokovnemu delu. Brezuspješni so ostali vsled vojske poizkusi, da bi se tesnejše osredočila pri okrajni strokovni komisiji tiste strokovne organizacije, ki stoje izven nje.

Gibanje članov odgovarja tudi slika o denarnem poslovanju krščanskih strokovnih društev. Znižali so se tako dohodki kakor tudi izdatki. Izjemo tvori postavka podpora brezposelnih, ki se je povišala kljub izkazanemu znižanju članov.

Osrednji komisiji pridružene organizacije izkazujejo na dohodkih:

	v letu		več +, manj -
	1914	1913	primeri z l. 1914.
	v kronah		
Pristopnine	2.883.32	4.764.30	1.880.98
Prispevki	375.825.68	503.297.95	- 127.472.27
Drugi dohodki	61.564.43	54.628.21	+ 6.936.22
	440.273.43	562.680.46	- 122.407.03
Saldo lanskega leta	288.313.78	241.477.25	-
	728.587.21	804.157.71	- 75.580.50

Izdatki:

a) za podpore:

	v letu		več +, manj -
	1914	1913	primeri z l. 1914.
	v kronah		
Mezdna gibanja*	8.471.10	20.312.04	- 11.840.94
Brezposelne podpore	54.842.61	53.283.27	+ 1.559.34
Popotne in preseljevalne podpore	2.438.77	3.630.44	- 1.191.67
Pravno varstvo	19.035.40	19.880.97	- 845.57
Bolniške podpore	81.588.94	95.366.69	- 13.777.75
Izredne podpore	38.907.36	40.526.62	- 1.619.26
Skupaj	205.284.18	233.000.03	- 27.715.85

b) za izobrazbo:

	v letu		več +, manj -
	1914	1913	primeri z l. 1914.
	v kronah		
	61.524.26	71.210.60	- 9.686.34

c) drugi stroški:

Deleži krajnih skupin	34.029.18	49.976.98	- 15.947.80
Agitacija	27.876.63	43.354.34	- 15.477.71
Osebnna uprava	49.716.53	57.187.06	- 7.470.53
Stvarna uprava	46.003.42	56.274.21	- 10.270.79
Skupaj	157.625.76	226.792.59	49.166.83

Skupni izdatki so znašali:

v letu 1913	K 511.003.22
" " 1914	K 424.434.20
znižali so se torej K 86.569.02	

—a—

Irena pl. Spilimbergo.

(Ticijanova učenka.)

Večerne sence so legle na nizko gričevje, obraščeno s temnim lesovjem, sredi katerega je stal ponosni grad gospodov pl. Spilimbergov.

Večerne sence so legle na ponosni grad gospodov pl. Spilimbergov, ki je stal na nizkem griču, obraščenim s temnim lesovjem. V zlati luči je temnila tam zadaj širna ravan. Težak in opojen duh cvetečih rož je vel po prostranih grajskih dvoranah. Lahne sape so ga prinašale skozi visoka odprta okna.

Vtopljeni v prelestni čar poletnega večera so stali oni trije molčé drug ob drugem.

Starčkovo oko je zrolo nepremično, kot bi hotelo v neumrjoči podobi pridržati vse te luči in sence, ki so se objemale v nejasnih črtah. Mladeničev pogled je visel na krasni mladenki, ponosni hčerki gospoda pl. Spilimberga. Burno ji je utripalo srce, nje lepe oči

so zrle hrepeneče v daljavo, razširila je bele roke, kot bi hotela nekaj nevidnega objeti in pritisniti na grudi.

Tiho, skoraj boječe so ji zašepetale ustnice:

»Kaj je sreča? Kdo je tako srečen, da se boji konca svojih dnij? Ali umetnik, mojster Ticijano? Povejte mi! Na vencu Vaše slave brsti sto in sto listov, Vaše plemenito čelo je vroče poljubila boginja umetnosti, vse žene, najponosnejše, Vas obožujejo. Ali je to sreča? Pravijo, da je starost počasna. Le dobro premislite, predno mi odgovorite!«

»Prav imaš!« ji je resno odgovoril starček, »prav, da mi dovoljuješ premisleka. Odgovoriti mi je težko, težje, kot je bilo tebi vprašati. Morda bi te tudi moj, starčkov odgovor ne zadovoljil, zato vprašaj raje Mladost!«

»Vprašam prej Vas, Vi resni filozof, ki ste komaj dovršili visoko šolo padovansko, in se vrnili odlikovani, z vsemi častmi. Kaj je sreča, Giorgio Gradenigo?«

Mladenič zre nemo na mladenko, polno življenja in polno lepote. Počasi,

a vedno z naraščajočim ognjem pa mu privro besede na dan.

»Kdor povprašuje po sreči, madona Irena, ta jo ne pozna. Sreča je vedno ista, toda vsakemu nekaj družega. Kaj je meni sreča, Vam lahko povem. Veda mi jo je dala. Vnela je v meni le želje, da bi znal in vedel še več — vse. Slava in čast sta mi vzvalovili kri kratke hipe. Vse znanje in vso slavo bi dal za svojo srečo, za — ženo, ki jo ljubim. Ž njo živeti, oddaljen svetnemu hrupu — to je moja sreča!«

»To in nič drugega? Tako mlad, pa bi počival v gorkem krilu ljubezni, brez dela, brez boja, brez ciljev, brez slave?«

Gradenigovo temno oko je vzplamtelo. Beseda mu je zamrla na ustnicah:

»Ti si moj cilj — ti moja slava — ti moja sreča!«

Ponosna deklica ga ni razumela. Srce njeno je bilo hladno, zahotelo se ji ni cvetočih rož, kajti nje roka je segala po temnozelenih lovorjevih listih, njena roka je tako spretno vodila čopič in barve po belem platnu. Podobe so vstajale v nje mladi duši — ponosne in

Stanje premoženja:

v letu	več +, manj - v primeri z l. 1914		
	1914	1913	
Premoženje v glavnih blagajnah . . .	304.153.01	293.164.49	+ 10.988.52
Blagajniško stanje krajnih skupin . . .	39.755.06	44.994.60	- 5.239.54
Vrednost inventarja . . .	25.606.85	35.098.45	-
Skupno premoženje . . .	369.514.92	373.257.54	- 3.742.62

Prispevki so padli za 25 odstotkov. Razmerje prispevkov na člana je pa v primeri z lanskim letom veliko ugodnejše.

Na člana odpade dohodkov:

Skupni prispevki:

1914	K 32.11	K 16.56
1913	> 21.60	> 13.51
1912	> 13.20	> 11.73

Izdatki na podporah so primeroma znatno poskočili. Že okolnost, da so se dohodki na prispevkih znižali za 25 odstotkov, medtem ko so se potrebščine v podporne namene znižale za 11.9 odstotkov, dokazuje to: Kljub izgubi članov je podpora brezposelnim poskočila za 1500 kron!

Vpoštevati se mora tudi, da se je podporam pritegnilo deloma tudi premoženje krajnih skupin. Ta odredba je potrebna. Če se priračuna tudi podporno delovanje skupin, se je izplačalo brezposelnih podpor nad 60.000 kron.

Na člana se je porabilo:

	1914	1913
brezposelne podpore	K 2.41	K 1.44
popotne podpore	> -11	> -09
pravno varstvo	> -84	> -54
bolniška podpora	> 3.59	> 2.56
izredne podpore	> 1.71	> 1.09
skupaj	K 9.04	K 6.26

Od skupnih izdatkov odpade na

	1914	1913
podpore	48.4%	45.6%
izobrazbo	14.5%	13.9%
upravo	37.1%	40.4%

Znižanje upravnih stroškov izpričuje, da se je varčevalo v organizacijah.

svetle. Ticijano Vecellio je poznal svojo učenko, poznal je njene sanje in upe — a bil je tudi človek, ne samo umetnik. Prijel jo je za roke in skoraj stroge so bile njegove besede: »Brezskrbno, nepremišljeno dete! Po slavi in časti hrepeniš, toda kadar se bo vzbudilo tvoje srce, boš sodila drugače. Takrat boš spoznala, kaj je človeškemu srcu edina in prava sreča. Umetnost dviga človeka, človek brez ciljev usahne sredi poti. Toda vsi umotvori so in ostanejo le barve in platno, mrzli, brezčutni. Najboljše tvoje delo ti ne bo dalo odgovora, ti ne bo ogrelo samotne duše. Mlada si in polna življenja, same barve te ne bodo zadovoljile. Kadar boš ovita z vencem slave — prosila samo eno, v sreči živeti ali umreti, tedaj se spomni mene starca, kateremu je bila ljubezen edina sreča!«

Zaničljivo se je nasmejala Irena. Z roko je udarila po rožnem grmu, da se je vsulo cvetje in listje po kamenitih tleh.

Slabiči! kako vas je omamil vonj poletne noči! Samo jaz sem trezna.

Če bi ne bili tako varčevali, bi se ne bil dosegel tako lep uspeh.

Dasi je narastlo premoženje glavnih blagajn za skoraj 11.000 kron, se je znižalo skupno premoženje.

Skupen vtis je mogoče zelo ugoden, osobito, ker se je pomnožilo premoženje v glavnih blagajnah. Napačno bi pa bilo, če bi zato izvajali sklepe, ki bi obremenjevali glavne blagajne. Upoštevati se namreč mora, da koristi pomnožitev glavnega premoženja le tistim odgajnicam, ki v glavnem niso bile prizadete po brezposelnosti. Izdatki in dohodki že dokazujejo, da se s prispevki ne more za pričuvne zaloge nič privarčevati in da se popolnoma izrabijo. Dalje so se pritegnili deloma tudi prihranki krajnih skupin v višini, ki daleč prekaša preostanek v glavnih blagajnah.

Končno se pa mora tudi pomisliti, da morajo ostati organizacije tudi v vojnem času popolnoma sposobne za akcijo, marveč da se morajo zavarovati gotove rezerve tudi za zahtevke, ki se bodo po vojski pojasnile, čemur bo moral služiti tudi pri osrednji komisiji ustanovljeni pomožni zaklad.

Strokovno delovanje je ostalo živahno. Označena mezdna gibanja so se izvedla večinoma v prvi polovici leta. Sklenilo se je 24 tarifnih pogodb in sicer večinoma za krajšo dobo. Trajno naglašanje samostojnih krščanskih strokovnih društev nasproti socialno demokratičnim je povzročilo, da so se jih zadnji navadili. Želeti je, da ostane tako tudi v bodoče.

Nravno je, da se je moglo po izbruhu vojske delovati dalje le v omejenem obsegu in sicer radi slabih kupčijskih razmer in radi izpremembe vseh razmer med vojsko. Po izbruhu vojske so se morala strokovna društva omejiti na to, da so se branila proti poslabšanju delovnih razmer. Ko so se oddajale vojne dobave, se je prezrlo, da bi bili obvezali dobavitelje, naj se drže običajnih plač in delovne dobe. Državna pre-

Bditi moram, kajti še nekdo čuje in dela.

Sofonista Angiusciola!

Umetnica je, oboževana od vseh. Toda povem vama: Irena pl. Spilimberga bo slavnejša, kot je Sofonista Angiusciola. Najprej slava in čast, potem morda šele —

»— prava sreča, kaj ne Irena?« dostavi mladenič in proseče pogleda.

Preslišala in prezrla ga je nagajivo in se obrnila k starčku, smejoč se:

»In sedaj mojster Ticijano, sedaj napravite mojo sliko, in ne pozabite lovorjavega venca.«

»Oj ti častihlepno dete!«

Izpregovoril je njen oče Adriano pl. Spilmibergi, ki se je pridružil trojici.

Po gradu je šumelo glasno življenje, kajti gospa pl. Spilimbergo je imela povabljenе goste. Gospod pl. Spilimbergo pa je ljubil sveti mir in umetnike in je vedno iskal njih družbe. Irena je bila njegova ljubljanka, samo prerena se mu je zdela — bila je še tako mlada.

skrba je v tem začetkom zgrešila svoj smoter, ker so gotovi brezvestni podjetniki izrabili brezposelnost za izmozgavanje delavstva. Nastopiti se je moralo tudi v takih slučajih.

Uspešno, kakor je običajno, so zastopale tudi organizacije državnih in občinskih uslužbencev koristi svojih članov. Avstrijska krščanska tobačna delavska zveza je uvedla več akcij, ki še niso končane. Za delavstvo vsled vojske izpraznjenih tvornic se lahko sklicuje na imenitne uspehe. Bistvena zasluga na uresničenju rudarskega delavskega nezgodnega zavarovanja se lahko pripisuje zveza rudarskih in solinskih delavcev. Znatna izboljšanja so se dosegla mestnim delavcem.

Popolnoma umljivo je, če so zastopali uspehi za onimi prejšnjih let. Delovanje krščanskih strokovnih društev je pač vojskni čas omejil, ni ga pa mogel preprečiti.

Če se je posrečilo, da so se vzravnale strašne gospodarske posledice vojske v toliko, da niso trajne in z vso strogostjo zadele, gre zasluga v veliki meri krščanskim strokovnim društvom. Niso povzročila zgolj državne in zasebne preskrbe, marveč so tudi sama sodelovala. Njih trajne podporne naprave so se obnesle in dokazale so, da so izpolnile svojo dolžnost tudi v najtežjem času. Njih nraštven vpliv na delavstvo se ne sme podcenjevati. Zgrajen po načelih krščanske socialne presnove so dala krščanska strokovna društva svojemu vzgojevalnemu delu tiste temelje, za katere milijone vojakov žrtvuje svoje življenje cesarju in državi.

Izredne razmere so podale organizacijam dragocene izkušnje za njih bodoče delovanje in preosnove. Premagati se bodo morale ovire, ki se jih ne bo mogoče izogniti.

Finančno stanje se bo namreč moralo ojačiti. Naj se ne ugovarja, češ, vojno leto da je izredno, in naj se zato ne zahtevajo finančne preosnove. Pripravljeni moramo biti ravno za izredne čase, za čase prav dobre in zelo slabe konjunktore. Ne zahtevajo ravno slabi časi obstoja organizacij? V najtežavnejših časih morajo nemoteno delovati strokovna društva, kar se mora v bodoče upoštevati. Največja pozornost se mora posvečavati v bodoče všolanju članov. Veliko uspehov, ki so se pridobili po agitaciji, se je izgubilo, ker za zaupnike, ki so odrinili k vojakom, ni bilo nadomestka. Bolj kot kdaj prej se mora delati na izobrazbo osobito med delavkam, ki so se že tolikokrat obnesle.

Preko svetovne vojske naj si ohrani delavstvo kot najdragocenejši dobiček: misel organizacije. Kako ponosno sledimo prožnosti zveznih misli nemških armad in slavimo njih krasne zmage, ki so sad organizacije.

Tovariši, nahajajoči se na bojišču, bodo izrabili svoje izkušnje o odločnosti in o slogi uspešno tudi v organizaciji.

Zaupniki naj pokažejo, da so, če tudi oddaljeni od bojišča, se naučili odločnega organizacijskega in brezpogojnega sloga, ki premaga tudi najtežje in ki dovede do zmage.

Vojni dogodki

od 7. do 13. septembra 1915.

Severno bojišče. Ob Besarabski meji in Seretu izvajajo Rusi močan odpor. Posebno hudi so bili ruski napadi pri Trembovli in Tarnopolu, kjer so zavezniki svojo fronto pomaknili nazaj na višine med Seretom in Strypo. 12. t. m. so naši pri Tarnopolu dobili napomoč in vrgli Ruse nazaj v njihove postojanke. — Vzhodno od Brodyja, pri Radzivilovu in Podkamijenu, so naše čete 7. t. m. porazile Ruse na celi črti in jih vrgle proti Kremencu. Ujetih je bilo tod 3000 Rusov, ob izlivu Sereta pa 4400. — 8. septembra so čete generala Puhala asedle trdnjavo Dubno in prodirajo sedaj proti Rovnu, zadnji točki trdnjavskega trikotja. Od tu pa do Dvine se Rusi korak za korakom umikajo pred krepkimi udarci naših in nemških čet; popustiti so morali tudi med Merečom in Dvino. Ob reki Selvijački je ujel Hindenburgov oddelek 3746 Rusov, severozapadno od Pinska je bilo pa ujetih 2759 mož.

Vrhovno poveljstvo nad rusko armado je 5. t. m. prevzel ruski car sam; dosedanji vrhovni poveljnik veliki knez Nikolaj Nikolajevič je imenovan za podkralja in poveljnika na Kavkazu.

Italijansko bojišče. Na primorski fronti so začeli Italijani zopet živahnije napadati, a doživeli so zopet samo težke poraze na celi črti: ob Dobrobski planoti, pri Tolminu in Bovcu. Tudi napad na sedlo Kreuzberg na Tirolskem je bil krvavo odbit.

Zapadno bojišče. Večinoma se vrše artiljerijski boji. V Argonih so Nemci 8. t. m. osvojili 2 km dolgo francosko postojanko in ujeli nad 2000 sovražnikov, med njimi 30 častnikov ter zaplenili med drugim 48 strojnih pušk. — Angleške in nemške vojne ladje so 7. t. m. obstreljevale Westende in Ostende, nemški zrakoplovi so pa zopet napadli London.

Nemški podmorski čolni so zopet potopili več velikih angleških in francoskih parnikov. — 10. septembra je neki podmorski čoln torpediral našo torpedovko, ko je bila na poizvedovanju. Torpedovka je bila zadeta na sprednjem delu, vendar se je vrnila v svoje пристanišče.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Jože Gostinčar.**
Tisk Katoliške Tiskarne.

Agitirajte za „Mladost“!

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potanju nog, škatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni koloidi, za odstranitev kurjih oces in trde kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, škatla 60 v.
Tinktura za želodec, o vajalno in želodec krepilno sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 80 v

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih roboev, ovratnikov, zavratalo, volne, bombaža, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg št. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, čefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robovih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznana nizke cene!

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

Janko Češnik
(Pri Češniku) LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Cene najnižje.

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robovi. — Zaloga gosjega perja in puha.

Vedno sveže blago!

Naiboliša, naisigurneja prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 ³/₄ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vložnih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.